

JANDÁKOVÁ, Alena, *Z hospodářských dějin pozemkových vlastníků v Posázaví v první polovině 20. století (se zaměřením na Velkostatek Český Šternberk)*. Diplomová práce PF JU, České Budějovice 2012, 105 s., včetně příloh.

Posudek vedoucího diplomové práce:

Diplomantka Alena Jandáková se ve své diplomové práci *Z hospodářských dějin pozemkových vlastníků v Posázaví v první polovině 20. století (se zaměřením na Velkostatek Český Šternberk)* snažila, na příkladu činnosti velkostatku Český Šternberk, přiblížit vývoj hospodářského života v Posázaví v první polovině dvacátého století a svou pozornost zaměřila na Velkostatek Český Šternberk během let 1900-1950. V průběhu psaní DP se ukázala celá šíře problematiky, včetně nedostatků získávání adekvátních a relevantních statistických informací a dalších potřebných údajů, což se následně plně promítlo do celé DP. Proto se stalo, že svůj původní cíl však autorkou předkládaná práce naplňuje pouze částečně. Nedostatkem je zejména ten fakt, že nakonec nebylo provedeno potřebné srovnání s jinými pozemkovými vlastníky v oblasti Posázaví a pozornost se soustředila pouze na jeden velkostatek. Třebaže původním autorčiným cílem bylo představit hospodaření na velkostatku v celé jeho šíři, a ukázat, jak se postupně měnilo v procesu probíhajících politických a hospodářských změn během 50 let, které se vztahovaly k celému území Československé republiky v první polovině dvacátého století, tento cíl se podařilo naplnit nakonec jen částečně.

Autorka nám ukazuje, že na velkostatku Český Šternberk se základním článkem šternberského hospodářství, po provedení první československé pozemkové reformy, postupně stalo lesní hospodářství, na které se ve své práci zaměřila především. Ovšem, na druhé straně se tím ztratila ona nutnost i potřebná možnost, totiž možnost ukázat, jak v rámci života funkčního velkostatku pracovala i jiná odvětví šternberského hospodářství, především jeho zemědělská výroba. Diplomantka se tak zaměřila na využití šternberského lesního hospodářství a uvádí, že to bylo především z důvodu nedostupnosti kontinuity archivních materiálů. Ve Státním oblastním archivu Praha se jí podařilo získat údaje z tzv. lesních naturálních knih a také našla a vytěžila veškerou dochovanou hospodářskou korespondenci. Všechny tyto materiály jsou uloženy ve fondu Velkostatek Český Šternberk (1599-1950). Ve Státním okresním archivu Benešov a také z dostupných dokumentů osobního archivu Zdenko Sternberga, se diplomantka pokusila nahradit předchozí nedostupnost, torzovitost a neúplnost pro DP potřebných archivních materiálů, právě proto se zaměřila v úvodní části své DP na problematiku věnované tématu Lesnictví a jeho pojetí v historiografii a Benešovsku a střednímu Posázaví, které se pokusila sestavit z dostupné plejády historické literatury a dalších informačních zdrojů. Třebaže na první pohled působí jako kompilativní část, je to, svým způsobem evidentně poctivá autorčina práce. Další, větší část práce obsahují kapitoly č. 4: až 10. Ve čtvrté kapitole je stručně zachycen předcházející vývoj na panství až do roku 1900. Od páté kapitoly je již práce plně zaměřena na zachycení dění, které se vztahuje na hospodaření na panství i na velkostatku Český Šternberk v letech 1900-1950, autorka neopomněla stranou ani tzv. specifika šternberského hospodářství, které se koncentrují na Parkhotel Český Šternberk, pension Čejkovice a na postavenou vodní elektrárnu v Ratajích nad Sázavou a s ní spojenou výrobu a prodej elektřiny. V následující části je podchycen dopad první československé pozemkové reformy na velkostatek Český Šternberk. Autorka sleduje její vývoj, související legislativu, včetně jejího zaměření a

dopadů na rozvoj panství. To vše se snaží dát do nezbytných a žádoucích tzv. širších souvislostí a vazeb, profilovaných ve vztahu k lesnímu hospodářství, včetně přehledu těžby a zpracování dřeva, a také jeho prodeje.

Lze říci, že u těchto kapitol, které jsou postaveny na dochovaném pramenném materiálu, opět chybí potřebná kontinuální řada archivních písemných materiálů. A i když nám diplomantka jasně naznačila, že umí celkem správně pracovat s materiály hospodářských a sociálních dějin, opět nám zde chybí, vzhledem k původnímu zadání diplomové práce, nezbytné porovnání s jinými pozemkovými vlastníky, kteří v krajině Posázaví v první polovině 20. století podnikali.

Předložená magisterská práce nám ukazuje, jak autorka pracovala s nalezenými archivními materiály, na druhé straně se stále opakuje problematika potřebného porovnání velkostatku Český Šternberk s jinými pozemkovými vlastníky. Sama práce obsahuje četné a správné faktografické údaje, které ale nemohou být dány do nezbytných a potřebných širších souvislostí, vazeb a vztahů pro hospodaření v krajině Posázaví.

Na autorku mám následující dotazy:

- 1) Jak se mohlo stát, že jste při Vašem prvním archivním průzkumu nezjistila onu nedostatečnou materiálovou kontinuitu, která se Vám pak stala velkým limitem při zpracovávání Vaší DP?
- 2) Jak se Vám spolupracovalo se současným vlastníkem Českého Šternberku, co zajímavého jste se od něj, mimo vlastní Vámi zaznamenaný rozhovor, ještě dozvěděla, zejména ve vztahu k jeho hospodářským postřehům?

Autorčin text je většinou bez zbytečných překlepů a chyb v interpunkci. Diplomovou práci Aleny Jandákové proto vzhledem ke všemu výše uvedenému doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **d o b ř e**.

České Budějovice, 9. května 2012

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph. D.